

Черкаський обласний інститут післядипломної освіти педагогічних
працівників Черкаської обласної ради

ДОСЛІДНИЦЬКА КОМПЕТЕНТНІСТЬ СУЧАСНОГО ВЧИТЕЛЯ В КОНТЕКСТІ ІННОВАЦІЙНОЇ СИСТЕМИ ПІСЛЯДИПЛОМНОЇ ОСВІТИ

Інноваційний розвиток педагогічної науки і практики актуалізує проблему сприяння пошуково-дослідницької діяльності сучасного педагога. В Указі Президента України «Про Національну стратегію розвитку освіти в Україні на період до 2021 року», «Програмі навчання та професійного розвитку працівників навчальних закладів на 2012 рік» зазначається, що у педагогічного працівника має бути сформоване вміння творчо мислити, самостійно поповнювати свої знання, орієнтуватись у науковій інформації, визначати стратегію власного професійного розвитку та саморозвитку, послідовно й безперервно вдосконалюватися, бути відкритим для отримання нового досвіду, новатором наукових ідей та ін. Особливу значимість у цьому плані набуває підвищення кваліфікації та професійна перепідготовка педагогічних кадрів.

У наукових студіях І. Зимньої [1], Н. Овчарук [2], О. Пометун [3] та ін. дослідницьку компетентність вчителя окреслюють у контексті інтегративної характеристики особистості, яка виявляється у готовності та здатності самостійно асимілювати отриманні знання та вміння. Цінним є наголос дослідників на необхідності розвитку вмінь використання інформаційно-комунікаційних технологій, що дозволить спеціалісту поглибити наявні знання та вміння. Педагог-дослідник повинен володіти рядом таких якостей як: цілеспрямованість у дослідженнях, високими інтелектуальними якостями, вмінням спостерігати, аналізувати, узагальнювати, творчо мислити, відстоювати свої погляди. Тому, розвиток дослідницької компетентності вчителів є поетапним та тривалим процесом.

Важливим у контексті розвитку дослідницької компетентності є нормативно-правові документи. Так в Указі Президента України №344/ 2013

«Про Національну стратегію розвитку освіти в Україні на період до 2021 року» наголошується на необхідності модернізації системи перепідготовки та підвищення кваліфікації педагогічних працівників, реалізації сучасних технологій професійного удосконалення відповідно до вимог інноваційного розвитку освіти та викликів сучасного суспільного розвитку. Цей важливий документ ставить перед педагогами завдання пошуку альтернативних моделей організації навчально-виховного процесу, оновлення змісту, форм, методів і засобів навчання, виховання і розвитку зростаючої особистості, підвищення ефективності освітнього процесу на основі упровадження досягнень психолого-педагогічної науки та педагогічних інновацій, генерування педагогічних інноваційних ідей [5]. Важливим у контексті розвитку дослідницької компетентності є спрямованість указу на інноваційний розвиток освіти, оновлення її змісту, форм і методів, що неможливе без розвитку дослідницьких умінь та якостей педагога.

Вагомим для розвитку дослідницької компетентності є «Програма навчання та професійного розвитку працівників навчальних закладів на 2012 рік», затвердженої Наказом МОН України № 570 від 14.05.13 року, в якому головною метою, визначено механізм інноваційного розвитку закладів післядипломної педагогічної освіти, зокрема, створення сприятливих умов для навчання та професійного розвитку педагогічних працівників навчальних закладів згідно з пріоритетами державної соціально-економічної політики, орієнтованої на задоволення потреб особистості, суспільства і держави. Основними шляхами реалізації програми є впровадження світових інноваційних педагогічних технологій, спрямованих на підвищення рівня інноваційного розвитку загальноосвітніх навчальних закладів, на розвиток здатності педагогічних працівників здійснювати дослідницьку діяльність щодо підвищення ефективності навчально-виховного процесу [4]. Програма спрямовує післядипломну педагогічну освіту на особистісно-орієнтовану систему навчання, де кожен педагог може виявлятися як індивідуально-

неповторна особистість, через уміння здійснювати дослідницьку діяльність, проявляти новаторські здібності, проводити науково-методичну роботу та ін.

Опрацювання висвітлених вище нормативно-правових документів з питань організації післядипломної педагогічної освіти дає змогу дійти висновку про необхідність формування та розвитку дослідницьких вмінь, якостей сприяння набуттю досвіду пошуково-дослідницької діяльності, розвитку професійних та особистісних якостей педагога, необхідних для здійснення ним дослідницької діяльності. У своїй сукупності названі феномени складають дослідницьку компетентність педагога. Осмислення наукових праць дає підстави констатувати різнобічність поглядів стосовно дослідницької компетентності сучасного вчителя, у зв'язку з чим систематизовано компоненти сформованості дослідницької компетентності: когнітивний, емоційно-ціннісний, рефлексивно-особистісний, діяльнісно-поведінковий компонент.

Список використаних джерел

1. Зимняя И. А. Ключевые компетенции – новая парадигма результата образования / И. А. Зимняя // Высшее образование сегодня. – 2003. – № 5. – С. 34–42.
2. Овчарук О. В. Компетентності як ключ до оновлення змісту освіти / О. В. Овчарук // Стратегія реформування освіти в Україні. – К., 2003. – С. 13–41.
3. Пометун О. І Компетентнісний підхід – найважливіший орієнтир розвитку сучасної освіти / О. І. Пометун // Рідна школа. – 2005. – № 1. – С. 65–69.
4. Про затвердження Програми навчання та професійного розвитку працівників навчальних закладів України (Програма навчання та професійного розвитку працівників навчальних закладів на 2012 рік) : Наказ Міністерства освіти і науки України (від 14.05.13 . №570, м. Київ).
5. Указ Президента України «Про Національну стратегію розвитку освіти в Україні на період до 2021 року» : Указ Президента України (від 25 червня 2013 №344 м. Київ).